

Гост Академије за дипломатију и безбедност у Београду недавно је био професор међународних мировних и безбедносних студија на Краљевском колеџу у Лондону др Џејмс Гау, који је том приликом одржао предавање о „Међународним мировним и безбедносним питањима на Западном Балкану“.

БУДУЋНОСТ БАЛКАНА

Питање које је професор Гау поставио на почетку свог излагања било је где ће регион Западног Балкана бити 2014. године, на стогодишњицу избијања Првог светског рата. Да би се одговорило на то питање, он сматра да је неопходно да се до тада разреше два највећа проблема – државности и ратних злочина, како би земље које припадају регији постале чланице Европске уније или Натоа.

– Три територије у овом региону: Босна и Херцеговина, Косово и Србија још су увек рањиве када је реч о њиховој државности. Да би се то питање разрешило у случају Босне и Херцеговине, кључно ће бити интегрисање њених оружаних снага, односно стварање једне армије БиХ. Уколико се та јединствена армија добро укорени, ми ћемо бити на путу остварења нашег циља – расформирана међународних мировних снага које се данас налазе на том подручју.

За разлику од Босне и Херцеговине, за коју професор Гау, уз одређену дозу опреза, каже да су питања њене државности на путу разрешења, када је Србија у

питању он сматра да је тешко дати исто предвиђање. Основни разлог за то јесте питање Косова и Метохије, које се, према његовом мишљењу, држи између међународног ауторитета и српског суверенитета.

– Бојим се да сам у праву када мислим да је међународна жеља да се убрза долазак до решења за питање Косова заправо довела до његовог успоравања. У извесном смислу Ахтисаријеви предлози су били имагинативан покушај да се крене напред, док су кључна питања суверенитета остављена по страни.

Наглашавајући да износи своје личне ставове, професор Гау каже да је исувише оптимистички очекивати могућност прихватања Ахтисаријевог плана у Савету безбедности за неких шездесет дана, што би владе Уједињеног Краљевства и Сједињених Америчких Држава желеле.

Професор Џејмс Гау је између 1994. и 1998. године радио као саветник Међународног кривичног трибунала Уједињених Нација за бившу Југославију, када је био активно укључен у одређивање правних надлежности Трибунала. Уједно, он је био први сведок пред Судским већем, односно први сведок у историји Трибунала. Говорећи о ратним злочинима и њиховом процесирану професор Гау сматра да је Међународни трибунал за ратне злочине у бившој Југославији имао мешовит учинак. Успешан је био утолико што је од 161 особе, које су биле оптужене пред тим судом, само њих шест и даље на слободи, док је у неким случајевима, као што је суђење Слободану Милошевићу, имао много мање успеха. Он је додао и да је Трибуналу нарочито тешко полазило за руком да докаже оно што се заиста дешавало.

– Када говоримо о Караџићу и Младићу, немам никакве сумње да, докле год се њих двојица не нађу у Хагу, не можемо да говоримо о развоју позитивне будућности – рекао је професор Гау, закључујући да верује да је чланство наше земље у Европској унији и Натоу могуће до стогодишњице од почетка Првог светског рата, само уколико се реше питања која је поставио. ■

Сања САВИЋ

РАЦИОНАЛНОСТ ДОЛАЗИ ОД ПОЛИТИЧКИХ ВОЂА

За „Одбрану“ професор Џејмс Гау каже да будућност балканског региона зависи од решавања питања која представљају велики изазов за мир и безбедност последњих петнаест до двадесет година.

– Увек постоји ризик да ће пут до решења неког проблема угрозити мир. Волео бих да је мало вероватно да има и оних који су толико без мудрости да верују да ће боље остварити своје политичке планове решавајући их насилним путем.

Међутим, и такво решење није немогуће. Као пример имамо моју земљу и Северну Ирску где се мировни процес креће напред, иако постоје групе које и даље сматрају да је насиље добар метод за постизање циља. На срећу, оне се све више маргинализују.

Када је Косово у питању, најважније је да сви схвате да је за већину људи успостављање нормалног живота, мира и безбедности и кретање ка бољој будућности приоритет, иако није искључено да ће се јавити неки људи који ће желети да изазову немире или сукобе.

На питање да ли мисли да у ситуацији када су страсти прилично узавреле људи могу рационално да размишљају, професор Гау каже да је суштина сваке стратегије у интеграцији средстава и циљева. Ако имате политичке циљеве које желите да постигнете, морате да размишљате која су најбоља средства за то. Нема сумње да је политичка заједница повезана са страстима и да постоји вероватноћа да је оне доведу до оружаних сукоба, али рационалност треба да дође од политичког вођства. Зато је одговорност и обавеза политичких вођа да објасне људима због чега је мирољубиви пут у будућност у њиховом највећем интересу. Постојали су тренуци када су неки мислили да је бољи пут ка будућности уз употребу силе, али ниједна од тих ситуација које смо могли да видимо у региону није показала да је тако.